

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 208/2024-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Henrichom Schindlerom, Skuteckého 33, Banská Bystrica, proti uzneseniu Správneho súdu v Bratislave sp. zn. 4Sf/36/2023 z 13. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením správneho súdu sp. zn. 4Sf/36/2023 z 13. decembra 2023. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil správne súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 2. augusta 2023 správne súdu žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 101710784/2023 zo 7. júla 2023. Spolu s podanou žalobou navrhla, aby správny súd priznal žalobe odkladný účinok, ktorý odôvodnila tým, že okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia jej preukázateľne hrozí závažná ujma, značná hospodárska a finančná škoda a že priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom. Zároveň poukázala na ekonomickú situáciu spoločnosti. Okamžitý výkon správne žalobou napadnutého rozhodnutia v daňovej veci by poškodil výkon jej podnikateľskej činnosti, má vplyv na jej účasť vo verejnom obstarávaní, ohrozuje ju na dôveryhodnosti a platobnej neschopnosti, keďže v dôsledku straty obchodných partnerov by nebola schopná vyplácať mzdy, dane a odvody.

3. Správny súd napadnutým uznesením návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe ako nedôvodný zamietol. Z jeho odôvodnenia vyplýva, že správny súd nepriznal správnej žalobe odkladný účinok z dôvodu, že sťažovateľka neoznačila ani neosvedčila priamu hrozbu závažnej ujmy, čo je prvým predpokladom na priznanie odkladného účinku. Z uvedeného dôvodu sa už posudzovaniu súladu priznania odkladného účinku žalobe s verejným záujmom ani nezaoberal. Hrozba zákonom predpokladaných negatívnych následkov musí byť pre priznanie odkladného účinku žalobe spojená s okamžitým výkonom preskúmaného rozhodnutia. Žalobca vo svojom návrhu všeobecne tvrdil, že mu výkonom rozhodnutia hrozí závažná ujma, značná hospodárska a finančná škoda, ale túto hrozbu relevantným spôsobom nepreukázal. Správny súd jednotlivo vyhodnotil sťažovateľkou predložené dôkazy, z ktorých nevyplýva konkrétna bezprostredne hroziaca ujma, a poukázal na to, že sťažovateľka nepreukázala ani to, že by bolo začaté daňové exekučné konanie. Správny súd uzavrel, že poukázanie na hypotetické následky a na následky, ktoré ešte ani nenastali, nepredstavujú dôvod na vyhoviecie návrhu na nariadenie odkladného účinku správnej žalobe. Povinnosťou sťažovateľky bolo preukázať priamu, a nielen hypotetickú hrozbu závažnej ujmy.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v tvrdení sťažovateľky, že napadnuté uznesenie správneho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď správny súd nesprávne aplikoval § 258 v spojení s § 185 písm. a) Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“). Podľa názoru správneho súdu sťažovateľka hrozbu možnej závažnej ujmy nepreukázala žiadnymi dôkazmi a rovnako hrozba danej ujmy nevyplýva ani z administratívneho spisu. Uvedené tvrdenie je podľa názoru sťažovateľky v rozpore s jej tvrdeniami uvedenými v správnej žalobe, ako aj s obsahom administratívneho spisu. Skutočnosť, že správny súd odmietol odkladný účinok len predmetným konštatovaním, je podľa názoru sťažovateľky v hrubom rozpore so zásadou spravodlivosti a s obsahom práva na spravodlivé súdne konanie.

5. Sťažovateľka poukázala na skutočnosť, že rozhodnutím žalovaného, ktoré bolo výsledkom vyrubovacieho konania a ktoré bolo následne napadnuté správnu žalobou, bol sťažovateľke určený rozdiel dane na dani z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie január 2016 v sume 28 248,31 eur. Je toho názoru, že svoj návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe dostatočne odôvodnila, keď okrem predloženia dokladov preukazujúcich jej tvrdenia podrobne rozpisala a preukázala aktuálnu ekonomickú situáciu spoločnosti. Rovnako poukázala na fakt, že na trhu pôsobí 23 rokov, zamestnáva takmer 50 zamestnancov, v danom regióne patrí medzi kľúčových zamestnávateľov a od jej činnosti je závislých niekoľko desiatok ďalších spoločností v rámci Slovenskej republiky. Všetky záväzky voči štátu si vždy riadne a včas plnila a plní a nikdy sa nedostala do žiadneho omeškania.

6. Sťažovateľka je toho názoru, že správny súd nepriznanie odkladného účinku správnej žalobe nedostatočne odôvodnil. Zároveň poukázala na neodôvodnené rozdiely v rozhodovacej praxi správneho súdu, ktorý v obdobných právnych veciach založených na totožnom skutkovom základe priznal správnym žalobám odkladný účinok.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením správneho súdu, ktorým správny súd zamietol návrh sťažovateľky na priznanie odkladného účinku jej správnej žalobe. Sťažovateľka je toho názoru, že v danom prípade dostatočne preukázala existenciu dôvodov na priznanie odkladného účinku, a preto považuje napadnuté uznesenie za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené, ktoré je výsledkom nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom a v zásade nemá právomoc preskúmať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.

9. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

10. Rozhodnutie o priznaní alebo nepriznaní odkladného účinku správnej žalobe podľa § 185 SSP nie je rozhodnutím vo veci samej a následky z neho plynúce nie sú konečné a nezmeniteľné, a preto možno konštatovať, že takéto rozhodnutie je zákonom konštruované ako rozhodnutie dočasnej povahy.

11. Posúdenie splnenia podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žalobe je zásadne vecou konajúceho správneho súdu, pričom k prieskumu reálnej existencie týchto podmienok nie je ústavný súd oprávnený. Podstatou prieskumu tohto rozhodnutia tak môže byť len obmedzený test ústavnosti, t. j. posúdenie, či má rozhodnutie o (ne)priznaní odkladného účinku zákonný podklad, či bolo vydané príslušným orgánom a taktiež či nie je prejavom svojvôle, najmä či je náležité odôvodnené (m. m. I. ÚS 346/2017).

12. Keďže aj v konaní o priznaní odkladného účinku správnej žalobe musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu, ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zamerá na posúdenie, či správny súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody zamietnutia návrhu sťažovateľky na priznanie odkladného účinku.

13. Podľa § 185 písm. a) SSP správny súd môže, ak osobitný predpis neustanovuje inak, na návrh žalobcu a po vyjadrení žalovaného uznesením priznať správnej žalobe odkladný účinok, ak by okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy hrozila závažná ujma, značná hospodárska škoda či finančná škoda, závažná ujma na životnom prostredí, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.

14. Odkladný účinok správnej žaloby upravený v § 184 až § 189 SSP má predbežný, zabezpečovací a dočasný charakter a predstavuje určitý ekvivalent neodkladných a zabezpečovacích opatrení v civilnom sporovom konaní a neodkladných a iných opatrení v civilnom mimosporovom konaní. Žalobca môže podať takýto návrh najskôr so správnu žalobou, či už ako jej súčasť, alebo samostatne, a najneskôr do konečného rozhodnutia správneho súdu. Žalobca môže podať nový návrh na priznanie odkladného účinku, ak došlo k zmene pôvodného skutkového alebo právneho stavu.

15. Ústavný súd po oboznámení sa s dôvodmi napadnutého uznesenia a posúdení námietok sťažovateľky zastáva názor, že napadnuté uznesenie správneho súdu je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné. Správny súd sa pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľky nedopustil svojvôle, pretože vychádzal zo zákonnej úpravy regulujúcej priznanie odkladného účinku správnej žalobe a v súvislosti s tým sa náležitým spôsobom zaoberal tvrdeniami sťažovateľky obsiahnutými v jej návrhu o hrozbe vzniku ujmy, ktorú by jej malo napadnuté uznesenie žalovaného spôsobiť. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie správneho súdu nevybočilo z medzí ústavnosti tak, ako to tvrdí sťažovateľka v ústavnej sťažnosti, pričom správny súd svoje rozhodnutie zároveň dostatočne a ústavne konformne odôvodnil. Správny súd zreteľne ozrejml, že predpokladom vyhovenia návrhu nie je len tvrdenie vzniku ujmy, ale aj jej riadne preukázanie, pričom len potenciálna ujma nepostačuje. Práve to sa sťažovateľke nepodarilo preukázať, preto jej nebolo namietaným uznesením správneho súdu vyhovené. Sťažovateľka totiž svoj návrh nepodporila dôkazmi na preukázanie svojich obáv, z ktorých by bolo možné vyvodiť hrozbu závažnej ujmy či iného nenapraviteľného následku, ako to vyžaduje § 185 písm. a) SSP, a preto správne mu súdu nemožno vytknúť, že sa mu sťažovateľkou popísaná ujma spojená s napadnutým uznesením žalovaného javila len ako hypotetická.

16. Na základe uvedeného ústavný súd považuje záver správneho súdu o nesplnení podmienok na vyhovenie návrhu sťažovateľky na priznanie odkladného účinku správnej žalobe za ústavne akceptovateľný a z ústavného hľadiska tak nenachádza priestor, aby do tohto hodnotenia správneho súdu akokoľvek zasiahol. Napadnuté uznesenie nevybočilo z medzí ústavnosti a správny súd náležite interpretoval a aplikoval príslušné ustanovenia Správneho súdneho poriadku, pričom svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil.

17. Ústavný súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľke nič nebráni podať opätovný návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe a relevantne súdu preukázať existenciu takých nespochybniteľných skutočností, ktoré predstavujú reálnu hrozbu závažnej ujmy či iného nenapraviteľného následku, ku ktorým by došlo okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia žalovaného.

18. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil možnosť porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

19. Právna vec sťažovateľky sa týka rozhodovania správnych orgánov v daňovom konaní. V tomto smere je potrebné odkázať na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), týkajúcu sa aplikácie čl. 6 ods. 1 dohovoru, z ktorej vyplýva, že vylučuje jeho aplikáciu na veci daňové, argumentujúc, že tvoria súčasť jadra výsad verejnej moci (rozsudok Veľkej komory ESLP

z 23. 11. 2006 vo veci Jussila proti Fínsku, č. 73053/01, bod 45, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 12. 7. 2001 vo veci Ferrazzini proti Taliansku, sťažnosť č. 44759/98, body 24 a 31). Výnimku z tejto zásady ESĽP pripúšťa len v takých daňových veciach, kde daňové konanie považuje za konanie trestné.

20. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že správne orgány vo veci sťažovateľky neuložili sankciu za porušenie právnej (zákonnej) povinnosti. Tým nie je naplnená požiadavka druhého kritéria z troch v zmysle tzv. Engelovských kritérií, ktorých naplnenie umožňuje charakterizovať vnútroštátne konanie trestného charakteru a konštatovať aplikabilitu čl. 6 ods. 1 dohovoru (IV. ÚS 183/2021). Ústavný súd preto dospel k záveru, že vo veci sťažovateľky nie je aplikovateľný čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj vo zvyšnej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2024

Peter Molnár
predseda senátu